

Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (голям състав)

13 юли 2023 година *

„Преюдициално запитване — Член 19, параграф 1, втора алинея ДЕС — Правова държава — Ефективна съдебна защита в областите, обхванати от правото на Съюза — Независимост на съдиите — Предимство на правото на Съюза — Член 4, параграф 3 ДЕС — Задължение за лоялно сътрудничество — Снемане на наказателния имунитет и временно отстраняване от длъжност на съдия с решение на Izba Dyscyplinarna (Дисциплинарна колегия) на Sąd Najwyższy (Върховен съд, Полша) — Липса на независимост и безпристрастност на тази колегия — Преразпределяне на друг съдебен състав на дело, възложено до този момент на този съдия — Забрана под страх от дисциплинарни наказания за националните юрисдикции да поставят под въпрос легитимността на дадена юрисдикция, да възпрепятстват дейността ѝ или да преценяват законосъобразността или действителността на назначаването на съдиите или на правораздавателните им правомощия — Задължение за съответните юрисдикции и на органите, компетентни да определят и да променят съдебните състави, на които се възлагат делата, да не прилагат мерките за снемане на имунитета и за временното отстраняване от длъжност на съответния съдия — Задължение за същите юрисдикции и органи да оставят без приложение предвиждащите посочените забрани национални разпоредби“

По съединени дела C-615/20 и C-671/20

с предмет две преюдициални запитвания, отправени на основание член 267 ДФЕС от Sąd Okręgowy w Warszawie (Окръжен съд Варшава, Полша) с актове от 18 ноември и 9 декември 2020 г., постъпили в Съда на същите дати, в рамките на наказателни производства срещу

Y. P. и др. (C-615/20),

M. M. (C-671/20),

при участието на:

Prokuratura Okręgowa w Warszawie,

Komisja Nadzoru Finansowego и др. (C-615/20),

СЪДЪТ (голям състав),

състоящ се от: К. Lenaerts, председател, L. Bay Larsen, заместник-председател, Ал. Арабаджиев, А. Prechal (докладчик), Е. Regan и L. S. Rossi, председатели на състави,

* Език на производството: полски.

М. Plešič, N. Piçarra, I. Jarukaitis, A. Kumin, N. Jääskinen, I. Ziemele, J. Passer, Z. Csehi и
О. Spineanu-Matei, съдии,

генерален адвокат: А. М. Collins,

секретар: М. Siekierzyńska, администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от
28 юни 2022 г.,

като има предвид становищата, представени:

- за Prokuratura Okręgowa w Warszawie, от S. Bańko, M. Dubowski и A. Reczka,
- за У. Р., от В. Biedulski, adwokat,
- за полското правителство, от В. Majczyna, К. Straś и S. Żyrek, в качеството на
представители,
- за белгийското правителство, от М. Jacobs, С. Pochet и L. Van den Broeck, в качеството на
представители,
- за датското правителство, от J. Farver Kronborg, J. Nymann-Lindegren, V. Pasternak
Jørgensen и Søndahl Wolff, в качеството на представители,
- за нидерландското правителство, от М. К. Bulterman, М. А. М. de Ree и С. S. Schillemans, в
качеството на представители,
- за финландското правителство, от Н. Leppo, в качеството на представител,
- за шведското правителство, от А. Runeskjöld и Н. Shev, в качеството на представители,
- за Европейската комисия, от К. Herrmann и Р. J. О. Van Nuffel, в качеството на
представители,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание
от 15 декември 2022 г.,

постанови настоящото

Решение

- 1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 2 и член 19, параграф 1, втора
алинея ДЕС и член 47 от Хартата на основните права на Европейския съюз (наричана
по-нататък „Хартата“), както и на принципа на предимство на правото на Съюза, на
принципа на лоялно сътрудничество, закрепен в член 4, параграф 3 ДЕС, и на принципа на
правна сигурност.

- 2 Запитването е отправено, от една страна, в рамките на наказателни производства, образувани от Prokuratura Okręgowa w Warszawie (Окръжна прокуратура Варшава, Полша) срещу Y. P. и др. за няколко престъпления, и от друга страна, в рамките на производство между същата Окръжна прокуратура и M. M. с предмет учредяването на задължителна ипотека върху негов недвижим имот.

Правна уредба

Конституцията

- 3 Член 45, параграф 1 от Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (Конституция на Република Полша) (наричана по-нататък „Конституцията“) предвижда:

„Всеки има право на справедливо и публично гледане на делото, без неоправдано забавяне, от независим и безпристрастен компетентен съд“.

- 4 Съгласно член 179 от Конституцията съдиите се назначават за неопределен срок от президента на Републиката по предложение на Krajowa Rada Sądownictwa (Национален съдебен съвет, Полша, наричан по-нататък „KRS“).

- 5 Член 180 от Конституцията гласи:

„1. Съдиите са несменяеми.

2. Съдия не може да бъде освободен, временно отстранен от длъжност, преместен в друга юрисдикция или на друга длъжност против волята му, освен по силата на съдебно решение и само в случаите, предвидени в закона.

[...]“.

- 6 Член 181 от Конституцията предвижда:

„Съдия може да бъде привлечен към наказателна отговорност или да бъде лишен от свобода само с предварителното съгласие на определен от закона съд. [...]“.

Законът за Върховния съд

- 7 С Ustawa o Sądzie Najwyższym (Закон за Върховния съд) от 8 декември 2017 г. (Dz. U., 2018 г., позиция 5), в Sąd Najwyższy (Върховен съд, Полша) се създава по-специално нова колегия с наименование Izba Dyscyplinarna (Дисциплинарна колегия) (наричана по-нататък „Дисциплинарната колегия“), посочена в член 3, точка 5 от този закон.

- 8 С Ustawa o zmianie ustawy — Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw (Закон за изменение на Закона за устройството на общите съдилища, Закона за Върховния съд и някои други закони) от 20 декември 2019 г. (Dz. U., 2020 г., позиция 190), влязъл в сила на 14 февруари 2020 г., се изменя Законът за Върховния съд, като по-специално член 27, параграф 1 от този закон се допълва с нова точка.

9 Съгласно член 27, параграф 1 от така изменения закон за Върховния съд:

„Дисциплинарната колегия е компетентна да разглежда:

1) дисциплинарните дела:

[...]

b) разглеждани от [Sąd Najwyższy (Върховен съд)] на основание на следните закони:

[...]

– [Ustawa — Prawo o ustroju sądów powszechnych (Закон за устройството на общите съдилища) от 27 юли 2001 г. (Dz. U., 2001 г., бр. 98, позиция 1070)],

– [...]

[...]

1a) дела, свързани с разрешение за образуване на наказателно производство срещу съдии, помощник-съдии, прокурори и помощник-прокурори или за предварителното им задържане;

[...]“.

Закон за общите съдилища

10 Член 41b от Закона за устройството на общите съдилища, споменат в точка 9 от настоящото решение, изменен със закона от 20 декември 2019 г., посочен в точка 8 от това решение (наричан по-нататък „Законът за общите съдилища“), предвижда:

„1. Органът, компетентен да разгледа жалба или молба относно дейността на даден съд, е неговият председател.

[...]

3. Органът, компетентен да разгледа жалба относно дейността на председател на sąd rejonowy (районен съд, Полша), председател на sąd okręgowy (окръжен съд, Полша) или председател на sąd apelacyjny (апелативен съд, Полша), е съответно председателят на sąd okręgowy (окръжен съд), председателят на sąd apelacyjny (апелативен съд) и [KRS]“.

11 Член 42a, от Закона за общите съдилища гласи:

„1. При осъществяването на дейността на съдилищата или на органите на съдилищата не може да се оспорва легитимността на [съдилищата], на конституционните органи на държавата и на контролните и правозащитни органи.

2. Общ съд или друг орган не може да установява, нито да преценява законосъобразността на назначаването на съдия или на произтичащото от това назначаване правомощие да упражнява правораздавателни функции“.

12 Член 47а, параграф 1 от този закон предвижда:

„Делата се разпределят на случаен принцип между съдиите и помощник-съдиите в зависимост от конкретната категория дела, освен разпределението на дела на съдия, който налага имуществени санкции“.

13 Съгласно член 47b от посочения закон:

„1. Промяна на състава на даден съд е допустимо само когато е невъзможно този съд да разгледа делото в настоящия си състав или ако съществува трайна пречка за разглеждането на делото от този съд в настоящия му състав. Разпоредбите на член 47а се прилагат *mutatis mutandis*.

[...]

3. Решенията, посочени [в параграф 1] [...] се вземат от председателя на този съд или от упълномощен от него съдия“.

14 Член 80 от Закона за общите съдилища предвижда:

„1. Съдиите могат да бъдат арестувани или срещу тях да се провежда наказателно преследване само с разрешение на компетентния дисциплинарен съд. [...]

[...]

2с. Дисциплинарният съд приема решение, с което се разрешава образуването на наказателно производство срещу съдия, ако съществуват достатъчно обосновани подозрения, че е извършил престъпление. Решението съдържа произнасяне относно разрешението за образуване на наказателно производство срещу съдията и мотивите за това.

[...]“.

15 Член 107, параграф 1 от този закон гласи следното:

„Съдията носи дисциплинарна отговорност за неизпълнение на служебните задължения (дисциплинарни нарушения), включително при:

[...]

2) действия или бездействия, които възпрепятстват или сериозно накърняват функционирането на съдебен орган;

3) актове, които поставят под въпрос наличието на служебно правоотношение на съдия, валидността на назначаването на съдия или легитимността на конституционен орган на Република Полша;

[...]“.

16 Съгласно член 110, параграф 2а от посочения закон:

„[...] По делата по член 80 [...] компетентен да разгледа делото като първа инстанция е [Sąd Najwyższy (Върховен съд)], заседаващ в състав от един съдия от Дисциплинарната колегия, а като втора инстанция — [Sąd Najwyższy (Върховен съд)] в състав от трима съдии от Дисциплинарната колегия“.

17 Член 129, параграфи 1—3 от същия този закон гласи:

„1. Дисциплинарният съд може временно да отстрани от длъжност съдия, срещу когото е образувано дисциплинарно производство [...], а също и ако е постановил решение, с което разрешава да бъде образувано наказателно производство срещу съответния съдия.

2. Ако дисциплинарният съд постанови решение, с което разрешава да бъде образувано наказателно производство срещу съответния съдия за умишлено престъпление от общ характер, същият съд временно го отстранява от длъжност по служебен ред.

3. Когато отстранява съдия временно от длъжност, дисциплинарният съд намалява с между 25 % и 50 % размера на неговото възнаграждение, докато трае временното отстраняване; [...]“.

Наказателен кодекс

18 Член 241, параграф 1 от Kodeks karny (Наказателен кодекс) предвижда, че „всеки, който без разрешение оповести свързаната с разследването информация, преди тя да бъде разкрита в съдебното производство, се наказва с глоба, с общностно наказание или с наказание лишаване от свобода до две години“.

Наказателно-процесуален кодекс

19 Член 439, параграф 1 от Kodeks postępowania karnego (Наказателно-процесуален кодекс) гласи:

„Независимо от пределите на жалбата и изложените основания за въззивно обжалване, както и от влиянието на нарушението върху съдържанието на съдебния акт, въззивният съд отменя обжалвания съдебен акт, ако:

- 1) лице, което не е упълномощено да се произнеса, не е в състояние да го направи или е било изключено съгласно член 40, е участвало в приемането на акта;
- 2) съдебният състав не е бил в надлежен състав или един от членовете му не е присъствал през цялото време на заседанието;

[...]“.

Главните производства и преюдициалните въпроси

Дело С-615/20

- 20 Въз основа на обвинителен акт от 7 февруари 2017 г., издаден от Окръжна прокуратура Варшава, Sąd Okręgowy w Warszawie (Окръжен съд Варшава, Полша) образува наказателно дело срещу Y. P. и още тринадесет други подсъдими за множество престъпления с 229 пострадали лица. Делото е разпределено на едноличен състав, в който заседава съдията I. T. Преписката по делото е общо от 197 тома, а проведените съдебни заседания са над 100, като по време на тях са изслушани подсъдимите, пострадалите лица и над 150 свидетели. Към деня на отправяне на преюдициалното запитване по дело С-615/20 главното производство по него навлиза в заключителната си фаза, тъй като предстои разпитът само на няколко свидетели и на три вещи лица.
- 21 На 14 февруари 2020 г. Prokuratura Krajowa Wydział Spraw Wewnętrznych (Национална прокуратура, отдел „Вътрешни работи“, Полша) отправя до дисциплинарната колегия искане да се разреши привлечането към наказателна отговорност на съдия I. T. за това, че „на 18 декември 2017 г. във Варшава, в качеството на длъжностно лице [...] публично не е изпълнил служебните си задължения [...] и е [превишил] правомощията си [...], като е позволил на представители на средствата за масово осведомяване да запишат образ и звук от заседание на [Sąd Okręgowy w Warszawie (Окръжен съд Варшава, Полша)] по дело [...], произнасянето на постановеното по това дело определение и устното изложение на мотивите към него, с което е оповестил пред неоправомощени лица, без изискването от правните разпоредби разрешение от оправомощено лице, информация във връзка с досъдебно производство, образувано от Окръжна прокуратура Варшава по дело [...], която е получил във връзка с изпълнение на служебните си задължения, с което е увредил обществения интерес, което представлява престъпление по смисъла на член 231, параграф 1 от Наказателния кодекс, във връзка с член 266, параграф 2, член 241, параграф 1 и член 11, параграф 2 от същия кодекс“.
- 22 На 9 юни 2020 г., действайки като първа инстанция в състав от един съдия, дисциплинарната колегия отхвърля това искане. По протест на Националната прокуратура същата колегия, действайки като втора инстанция в състав от трима съдии, с решение от 18 ноември 2020 г. (наричано по-нататък „спорното решение“) разрешава да бъде образувано наказателно производство срещу съдия I. T., временно го отстранява от длъжност и намалява възнаграждението му с 25 % за периода на отстраняването му.
- 23 Запитващата юрисдикция, която е съставът на Sąd Okręgowy w Warszawie (Окръжен съд Варшава), на когото понастоящем е възложено посоченото в точка 20 от настоящото решение и разглежданото преди това в едноличен състав от съдия I. T. наказателно дело, отбелязва, че спорното решение може да е пречка този съдебен състав да продължи въпросното производство.
- 24 При тези обстоятелства Sąd Okręgowy w Warszawie (Окръжен съд Варшава) решава да спре производството и да отправи до Съда следните преюдициални въпроси:
- „1) Трябва ли правото на Съюза, и по-специално член 47 от [Хартата] и закрепените в него право на ефективни правни средства за защита пред съд и право на справедливо и публично гледане на делото в разумен срок от независим и безпристрастен съд, предварително създаден със закон, да се тълкуват в смисъл, че в противоречие с тях са

[национални правни разпоредби като член 80, член 110, параграф 2а и член 129 от Закона за общите съдилища и член 27, параграф 1, точка 1а от Закона за Върховния съд], оправомощаващи [Дисциплинарната колегия] да сменя имунитета и да отстранява от длъжност съдия, с което фактически не се допуска той да се произнася по възложените му дела, като се има предвид по-специално, че:

- а) [Дисциплинарната колегия] не представлява „съд“ по смисъла на член 47 от Хартата, член 6 от [Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи, подписана в Рим на 4 ноември 1950] и член 45, параграф 1 от [Конституцията] [решение от 19 ноември 2019 г., А. К. и др. (Независимост на Дисциплинарната колегия на Върховния съд) (C-585/18, C-624/18 и C-625/18, EU:C:2019:982)];
 - б) членовете на [Дисциплинарната колегия] са особено тясно обвързани със законодателната и изпълнителната власт (определение от 8 април 2020 г., Комисия/Полша, C-791/19 R, EU:C:2020:277);
 - в) Република Полша е задължена да спре прилагането на някои разпоредби от [Закона за Върховния съд] относно [Дисциплинарната колегия] и да не прехвърля делата, висящи пред тази колегия, на съдебен състав, който не отговаря на изискванията за независимост (определение от 8 април 2020 г., Комисия/Полша, C-791/19 R, EU:C:2020:277)?
- 2) Трябва ли правото на Съюза, и по-специално член 2 ДЕС и закрепената в него ценност на правовата държава, както и изискванията за ефективна съдебна защита, произтичащи от член 19, параграф 1, втора алинея ДЕС, да се тълкуват в смисъл, че „правилата относно дисциплинарния режим за лицата, натоварени с правораздавателни функции“, включват и разпоредбите относно привличането към наказателна отговорност или лишаването от свобода (задържане) на съдия от национален съд като член 181 от [Конституцията] във връзка с членове 80 и 129 от [Закона за общите съдилища], в съответствие с които:
- а) привличането към наказателната отговорност или лишаването от свобода (задържането) на съдия от национален съд, по принцип по искане на прокурора, изисква разрешение от компетентния дисциплинарен съд;
 - б) като разрешава привличането към наказателна отговорност или лишаването от свобода (задържането) на съдия от национален съд, дисциплинарният съд може (а в някои случаи е задължен) да отстрани този съдия от длъжност;
 - в) като отстранява от длъжност съдия от национален съд, дисциплинарният съд е задължен и да намали възнаграждението на този съдия за периода на отстраняване от длъжност в определените от тези разпоредби рамки?
- 3) Трябва ли правото на Съюза, и по-специално посочените във втория въпрос разпоредби, да се тълкува в смисъл, че не допуска национална правна уредба като съдържащата се в член 110, параграф 2а от [Закона за общите съдилища] и член 27, параграф 1, точка 1а от [Закона за Върховния съд], съгласно които делата, свързани с даването на разрешение за привличане към наказателна отговорност или лишаване от свобода (задържане) на съдия от национален съд, попадат, както на първа, така и на втора инстанция, в изключителната компетентност на орган като Дисциплинарната колегия, като се има по-специално предвид (поотделно или заедно), че:
- а) създаването на Дисциплинарната колегия съвпада по време с промяната в правилата за определяне на членовете на орган като [KRS], който участва в процеса по назначаване на съдиите и по предложение на който са назначени всички членове на Дисциплинарната колегия;

- б) националният законодател изключва възможността за прехвърляне в Дисциплинарната колегия на действащи съдии от национален съд, действащ като последна инстанция, както е Sąd Najwyższy (Върховния съд), като част от чиято структура функционира тази колегия, поради което в Дисциплинарната колегия могат да заседават само нови членове, назначени по предложение на KRS в измененния му състав;
- в) Дисциплинарната колегия се характеризира с особено висока степен на самостоятелност в рамките на Sąd Najwyższy (Върховния съд);
- г) в решенията, постановени в изпълнение на решение от 19 ноември 2019 г., А. К. и др. (Независимост на Дисциплинарната колегия на Върховния съд) (С-585/18, С-624/18 и С-625/18, EU:C:2019:982), Sąd Najwyższy (Върховния съд) потвърждава, че в измененния си състав KRS не е независим от законодателната и изпълнителната власт орган и Дисциплинарната колегия не е „съд“ по смисъла на член 47 от Хартата, член 6 от [Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи] и член 45, параграф 1 от [Конституцията];
- д) искането на разрешение за привличане към наказателна отговорност или лишаване от свобода (задържане) на съдия от национален съд по принцип се прави от прокурор, чийто административен ръководител е орган на изпълнителната власт, както е министърът на правосъдието, който може да дава задължителни указания на прокурорите относно съдържанието на процесуалните актове, като същевременно членовете на Дисциплинарната колегия и [KRS] в неговия изменен състав, както констатира Sąd Najwyższy (Върховният съд) в решенията, упоменати в буква г), са особено тясно обвързани със законодателната и изпълнителната власт, поради което не може да се счита, че Дисциплинарната колегия е трето лице по отношение на страните в производството;
- е) Република Полша е задължена да спре прилагането на някои разпоредби от [Закона за Върховния съд] относно т.нар. Дисциплинарна колегия и да не прехвърля делата, висящи пред тази колегия, за разглеждане от съдебен състав, който не отговаря на изискванията за независимост съгласно определение от 8 април 2020 г., Комисия/Полша (С-791/19 R, EU:C:2020:277)?
- 4) Трябва ли, в случай на издадено разрешение за привличане към наказателна отговорност на съдия от национален съд и отстраняването му от длъжност при намаляване на възнаграждението му за периода на отстраняване от длъжност, правото на Съюза, и по-специално разпоредбите, посочени във втория въпрос, и принципите на предимство, на лоялно сътрудничество, посочен в член 4, параграф 3 ДЕС, и на правна сигурност, да се тълкуват в смисъл, че не допускат на такова разрешение да бъде признато обвързващо действие, по-специално относно отстраняването от длъжност на съдия, ако е дадено от орган като Дисциплинарната колегия, тъй като:
- а) всички държавни органи (включително запитващата юрисдикция, в която заседава съдия, за когото се отнася такова разрешение, както и органите, компетентни да определят и изменят състава на национален съд) са задължени да оставят това разрешение без приложение и да позволят на съдията от национален съд, по отношение на когото е дадено разрешението, да заседава в съдебния състав на този съд;
- б) съдът, в който заседава съдия, за когото се отнася такова разрешение, е съд, предварително създаден със закон, и независим и безпристрастен съд, и следователно може да се произнася като „съд“ по въпроси, свързани с прилагането или тълкуването на правото на Съюза?“.

- 25 В писмените си становища У. Р., Окръжната прокуратура Варшава и Европейската комисия посочват, че жалбата на тази Окръжна прокуратура срещу акта за преюдициално запитване по дело С-615/20 е отхвърлена с определение от 24 февруари 2021 г. на Sąd Apelacyjny w Warszawie (Апелативен съд Варшава, Полша), в което се приема, че спорното решение може да няма характер на съдебно решение, тъй като е прието от Дисциплинарната колегия, която не е независим съд.

Дело С-671/20

- 26 Окръжна прокуратура Варшава повдига обвинение срещу М. М. за няколко престъпления, сред които по-специално неподаване на молба за обявяване в несъстоятелност на дружество, неудовлетворяване на вземания на кредитори, непредставяне на финансови отчети на същото това дружество и извършването на банкова измама.
- 27 При тези обстоятелства с решение от 9 юни 2020 г. прокурорът разпорежда учредяване на задължителна ипотека върху недвижим имот, собственост на М. М. и съпругата му, като обезпечение за евентуални глоби и съдебни разноски, на които М. М. може да бъде осъден. Последният подава жалба срещу това решение пред Sąd Okręgowy w Warszawie (Окръжен съд Варшава) и образуваното по нея дело е разпределено на съдия І. Т.
- 28 След приемането на спорното решение на основание член 47, параграфи 1 и 3 от Закона за общите съдилища от 24 ноември 2020 г. председателят на Sąd Okręgowy w Warszawie (Окръжен съд Варшава) постановява определение, с което разпорежда на председателя на състава, в който заседава съдия І. Т., да промени членовете на състава по делата, разпределени на този съдия, с изключение на делото, по което посоченият съдия І. Т. е сезирал Съда с преюдициално запитване, предмет на дело С-615/20. Поради това, като използва информационен инструмент и в съответствие с разпоредбите на член 47а и член 47б, параграф 3 от Закона за общите съдилища, председателят на състава приема определение за преразпределяне на делата, първоначално разпределени на съдия І. Т., сред които делото, посочено в точка 27 от настоящото решение.
- 29 Според запитващата юрисдикция, а именно друг едноличен състав на Sąd Okręgowy w Warszawie (Окръжен съд Варшава), на когото е преразпределено това дело, изложените обстоятелства показват, че председателят на този съд е признал обвързващата сила на спорното решение, след като е приел, че отстраняването от длъжност на съдия І. Т. е пречка последният да разгледа делото или че е налице трайна пречка за разглеждането на делото по смисъла на член 47б, параграф 1 от Закона за съдилища.
- 30 При тези обстоятелства Sąd Okręgowy w Warszawie (Окръжен съд Варшава) решава да спре производството и да отправи до Съда следните преюдициални въпроси:
- „1) Трябва ли правото на Съюза — по-конкретно член 2 ДЕС и заявената в него ценност на правовата държава, член 19, параграф 1, втора алинея ДЕС и принципите на предимство, лоялно сътрудничество и правна сигурност — да се тълкува в смисъл, че не допуска така да се прилага правна уредба на държава членка като член 41б, параграфи 1 и 3 от [Закона за общите съдилища], че председателят на съда да може — самостоятелно и без съдебен контрол — да вземе решение да промени съдебен състав вследствие на това, че орган като Дисциплинарната колегия е издал разрешение за образуване на наказателно производство срещу съдията от първоначално определения съдебен състав [съдия от Sąd Okręgowy (Окръжен съд)], което включва задължителна

мярка временно отстраняване на този съдия от длъжност, от което пък следва по-конкретно забрана той да заседава в съдебните състави по делата, които са му били разпределени, в това число по делата, които са му били разпределени преди издаването на посоченото разрешение?

- 2) Трябва ли правото на Съюза — по-конкретно разпоредбите, посочени в първия въпрос — да се тълкува в смисъл, че не допуска:
 - а) правна уредба на държава членка като член 42а, параграфи 1 и 2 и член 107, параграф 1, точка 3 от [Закона за общите съдилища], която забранява на националния съд — в рамките на контрола дали отговаря на изискването да е предварително създаден със закон — да преценява задължителната сила и правните обстоятелства във връзка със споменатото в първия въпрос разрешение на Дисциплинарната колегия, съставляващи пряката причина за промяната на съдебния състав, и която същевременно предвижда, че при опит да разгледа тези въпроси съответният съдия носи дисциплинарна отговорност?
 - б) практиката на национален орган като Trybunał Konstytucyjny (Конституционен съд, Полша), съгласно която актовете на национални органи като [президента на Републиката] и [KRS] относно назначаването на членовете на орган като Дисциплинарната колегия не подлежат на съдебен контрол, включително не и на контрол от гледна точка на правото на Съюза, независимо от тежестта и степента на нарушението, а актът за назначаването на дадено лице на съдийска длъжност е окончателен и неотменим?
- 3) Трябва ли правото на Съюза — по-конкретно разпоредбите, посочени в първия въпрос — да се тълкува в смисъл, че не допуска да се признае задължителна сила на споменатото в първия въпрос разрешение, по-конкретно доколкото с него се налага мярка временно отстраняване на съдията от длъжност, тъй като то е издадено от орган като Дисциплинарната колегия, и съответно:
 - а) всички държавни органи (в това число запитващият съд, а също и органите, компетентни да определят и променят съставите на националния съд, по-конкретно председателят на съда) са длъжни да не вземат предвид това разрешение и да осигурят възможност на съдията от националния съд, спрямо когото е издадено то, да заседава в решаващия състав на този съд;
 - б) съдът, в чийто състав не заседава първоначално определеният за разглеждането на делото съдия — само защото спрямо него е издадено посоченото разрешение, не представлява предварително създаден със закон съд и поради това не може да се произнася — като „съд“ — по въпроси на тълкуването и прилагането на правото на Съюза?
- 4) Има ли значение за отговора на първия въпрос обстоятелството, че Дисциплинарната колегия и Trybunał Konstytucyjny (Конституционен съд) не гарантират ефективна съдебна защита заради липсата на независимост и констатираните нарушения на правилата относно назначаването на техните членове?“.

Производството пред Съда

- 31 Двата съдебни състава на Sąd Okręgowy w Warszawie (Окръжен съд Варшава) (наричани по-нататък „запитващите юрисдикции“), отправили разглежданите преюдициални запитвания, искат разглеждане по реда на бързото производство на основание член 105 от

Процедурния правилник на Съда. В подкрепа на това искане запитващите юрисдикции по същество изтъкват, че прилагането до такова производство в случая е обосновано, тъй като отговорите на поставените въпроси могат да имат отражение не само върху съответния им състав, но и върху положението на други съдии освен съдия I. T., по отношение на които Дисциплинарната колегия е предприела или възнамерявала да приеме мерки, аналогични на спорното решение.

- 32 Член 105, параграф 1 от Процедурния правилник предвижда, че по искане на запитващата юрисдикция или, по изключение, служебно, след изслушване на съдията докладчик и генералния адвокат председателят на Съда може да реши определено преюдициално запитване да бъде разгледано по реда на бързо производство, ако естеството на делото изисква то да бъде разгледано в кратки срокове.
- 33 Важно е да се припомни, че бързото производство е процесуален способ, който се прилага в случай на необходимост от незабавно произнасяне. Впрочем от практиката на Съда следва също че бързото производство може да не се приложи, когато това би било трудно изпълнимо поради чувствителния и сложен характер на поставените от делото правни въпроси, особено когато не е подходящо да се съкращава писмената фаза на производството пред Съда (решение от 6 октомври 2021 г., *W.Ż.* (Колегия за извънреден контрол и публични въпроси на Върховния съд — Назначаване), С-487/19, EU:C:2021:798, т. 54 и цитираната съдебна практика).
- 34 В случая с решения от 9 декември 2020 г. и от 21 януари 2021 г. след изслушване на съдията докладчик и генералния адвокат председателят на Съда отхвърля исканията, посочени в точка 31 от настоящото решение.
- 35 Всъщност, макар несъмнено да се отнасят до основни разпоредби на правото на Съюза, поставените въпроси все пак са сложни и чувствителни и се вписват в национален процесуален контекст, който сам по себе си е сравнително сложен, поради което по никакъв начин не биха могли да бъдат предмет на процедура, дерогираща общите процесуални правила. Освен това е взето предвид и обстоятелството, че други висящи пред Съда дела, повдигащи въпроси, аналогични на поставените по настоящите дела, вече са в напреднал стадий на разглеждане.
- 36 В посочените решения от 9 декември 2020 г. и от 21 януари 2021 г. председателят на Съда решава все пак настоящото дело да се разгледа с предимство в съответствие с член 53, параграф 3 от Процедурния правилник. Освен това с посоченото решение от 21 януари 2021 г. дела С-615/20 и С-671/20 са съединени за целите на писмената и устната фаза на производството, както и за целите на постановяването на съдебното решение.
- 37 След приключване на писмената фаза на производството по тези дела с решение на председателя на Съда от 28 октомври 2021 г. те са спрени до приключване на писмената фаза на производството по дело С-204/21, Комисия/Полша (Независимост и личен живот на съдиите) предвид тясната връзка между повдигнатите по тези три дела въпроси. На 23 февруари 2022 г., след приключване на писмената фаза, производството по разглежданите съединени дела е възобновено.

По допустимостта на преюдициалните запитвания

- 38 Полското правителство и Окръжна прокуратура Варшава поддържат, че преюдициалните запитвания са недопустими на различни основания.
- 39 На първо място, те твърдят, че и в двата случая приложимо било националното наказателно право, което било от изключителната компетентност на държавите членки и следователно главните производства имали чисто вътрешен характер и нямали никаква връзка с разпоредбите на правото на Съюза, до които се отнасят отправените до Съда въпроси. Що се отнася по-специално до акт като спорното решение, от член 5 ДЕС и членове 3 и 4 ДФЕС следвало, че единствено държавите членки могат да решат дали да предоставят наказателен имунитет на съдиите, и ако направят това, да определят обхвата и производството за евентуално снемане на този имунитет, както и последиците от подобно снемане на имунитета.
- 40 В това отношение следва, от една страна, да се припомни, че макар организацията на правосъдието в държавите членки, и по-специално създаването, съставът, компетентността и начинът на функциониране на националните им съдилища и правилата относно процедурата за назначаване на съдиите или относно статута им и упражняването на функциите им, като например приложимите спрямо същите дисциплинарен режим, условия за снемане на имунитета им и за временното им отстраняване от длъжност, да е от компетентността на самите тези държави членки, същите все пак остават длъжни при упражняването на тази компетентност да спазват задълженията, които произтичат за тях от правото на Съюза, и по-конкретно от членове 2 и 19 ДЕС (вж. в този смисъл решения от 15 юли 2021 г., Комисия/Полша (Дисциплинарен режим на съдиите), C-791/19, EU:C:2021:596, т. 56, 60—62 и 95 и цитираната съдебна практика, и от 22 февруари 2022 г., RS (Действие на решенията на Конституционен съд), C-430/21, EU:C:2022:99, т. 38 и цитираната съдебна практика).
- 41 От друга страна, налага се изводът, че доводите, посочени в точка 39 от настоящото решение, по същество се отнасят до обхвата и съответно до тълкуването на разпоредбите от правото на Съюза, посочени в преюдициалните въпроси, както и до последиците, които могат да произтекат от тези разпоредби, предвид по-конкретно предимството, с което е скрепено това право. Ето защо подобни доводи, които се отнасят до поставените въпроси по същество, поначало не могат да обусловят тяхната недопустимост (вж. в този смисъл решение от 16 ноември 2021 г., Prokuratura Rejonowa w Mińsku Mazowieckim и др., C-748/19—C-754/19, EU:C:2021:931, т. 54 и цитираната съдебна практика).
- 42 На второ място, полското правителство и Окръжна прокуратура Варшава считат, че преюдициалните запитвания са недопустими, тъй като отговорите на Съда на поставените въпроси не били необходими за решаването на спора в главните производства, и по-специално не можели да доведат до постановяването на актове от запитващите юрисдикции.
- 43 Според полското правителство запитващите юрисдикции всъщност не биха могли да поставят под въпрос спорното решение. Освен това, дори Съдът да постанови, че някоя от тях може не се съобрази с това решение, съгласно националното право те не биха разполагали с каквото и да било процесуално основание, позволяващо им конкретно да разпределят отново делата в главните производства на първоначално сезирания с тях съд.

- 44 Същото правителство счита, че преюдициалните въпроси в действителност са релевантни само в рамките на висящото наказателно производство, водено срещу съдия I. T. Евентуални съмнения относно тълкуването на разпоредби от правото на Съюза като посочените от запитващите юрисдикции би трябвало всъщност да се разгледат в рамките на това наказателно производство, в което съответният съдия има качеството на страна, а не в контекста на главните производства, които на случаен принцип са му били възложени преди отстраняването му от длъжност със спорното решение. В съдебното заседание пред Съда полското правителство изтъква, че междувременно този анализ се потвърждава от изводите, произтичащи от точки 60 и 71 от решение от 22 март 2022 г., *Prokurator Generalny* и др. (Дисциплинарна колегия на Върховния съд — Назначаване) (С-508/19, EU:C:2022: 201).
- 45 По отношение на главното производство по дело С-615/20 Окръжна прокуратура Варшава поддържа, че постановеното от съответната запитваща юрисдикция решение за спиране на производството е пречка то да приключи с постановяването на присъда от този съд в настоящия му състав и че в случай на назначаване на нов съдебен състав основанието за това спиране ще престане да съществува, тъй като спорното решение се отнася само до съдия I. T. Що се отнася до главното производство по дело С-671/20, отстраняването от длъжност на съдия I. T. представлявало трайна пречка за неговото продължаване, което обосновавало преразпределянето на свързаното с това производство дело, за да се гарантира ефективността на посоченото производство при зачитане на правата на засегнатите правни субекти.
- 46 В това отношение обаче е важно да се отбележи, че в случая и двете запитващи юрисдикции са изправени в контекста на главните производства, с които съответно са сезирани, пред въпроси от процесуално естество, които трябва да бъдат решени *in limine litis* и чието разрешаване зависи от тълкуването на разпоредбите и принципите на правото на Съюза, до които се отнасят преюдициалните въпроси. Всъщност по дело С-615/20 с тези въпроси по същество се цели да се определи дали с оглед на посочените разпоредби и принципи на правото на Съюза заседаващият в едноличен състав съдия, формиращ запитващата юрисдикция, запазва правомощието си да продължи разглеждането на делото в главното производство, независимо от спорното решение, с което е отстранен от длъжност. Що се отнася до въпросите по дело С-671/20, с тях по същество се цели да се определи дали с оглед на същите тези разпоредби и принципи на правото на Съюза запитващата юрисдикция по това дело може, без риск да бъде ангажирана дисциплинарната отговорност на заседаващия в нея съдия, да приеме, че това решение е лишено от обвързваща сила, което би довело до това тя да няма основание да разгледа делото, преразпределено ѝ вследствие на посоченото решение, и дали следователно това дело трябва отново да бъде възложено на съдията, на когото то първоначално е било разпределено.
- 47 Както обаче следва от практиката на Съда, преюдициални въпроси, с които се цели да се даде възможност на запитваща юрисдикция да разреши *in limine litis* затруднения от процесуално естество, каквито например са тези относно собствената ѝ компетентност да разгледа висящо пред нея дело или пък относно правното действие, което следва да признае на съдебно решение, представляващо потенциална пречка за по-нататъшното разглеждане на такова дело, са допустими на основание член 267 ДФЕС (вж. в този смисъл решения от 19 ноември 2019 г., *A. K.* и др. (Независимост на Дисциплинарната колегия на Върховния съд) (С-585/18, С-624/18 и С-625/18, EU:C:2019:982, т. 100, 112 и 113 и цитираната съдебна практика, от 6 октомври 2021 г., *W.Ż.* (Колегия за извънреден контрол

и публични въпроси на Върховния съд — Назначаване), С-487/19, EU:C:2021:798, т. 93 и 94, и от 16 ноември 2021 г., Prokuratura Rejonowa w Mińsku Mazowieckim и др., С-748/19—С-754/19, EU:C:2021:931, т. 47—49).

- 48 В това отношение следва да се отбележи, че за разлика от делото, по което е постановено решение от 22 март 2022 г., Prokurator Generalny и др. (Дисциплинарна колегия на Върховния съд — Назначаване) (С-508/19, EU:C:2022:201), на което се позовава полското правителство, главните производства по настоящите съединени дела са напълно лишени от връзка с наказателното производство, образувано срещу запитващия съдия по дело С-615/20, и по никакъв начин не са акцесорни спрямо тях по смисъла на точка 71 от това решение. Следователно изводите, произтичащи от посоченото решение, не са приложими към главните производства по настоящите дела.
- 49 От всичко изложено следва, че разглежданите преюдициални запитвания са допустими.

По преюдициалните въпроси

По въпроси от първи до трети, поставени по дело С-615/20

- 50 С въпроси от първи до трети, които следва да се разгледат заедно, запитващата юрисдикция по дело С-615/20 иска по същество да се установи дали член 2 ДЕС, член 19, параграф 1, втора алинея ДЕС и член 47 от Хартата трябва да се тълкуват в смисъл, че не допускат национални разпоредби, които предоставят на орган, чиято независимост и непристрастност не са гарантирани, компетентността да разрешава образуването на наказателно производство срещу съдии от общите съдилища, а в случай на издаване на такова разрешение — временно да отстранява от длъжност съответните съдии и да намалява възнаграждението им за периода на посоченото отстраняване.
- 51 В това отношение в самото начало следва да се отбележи, че след отправянето на настоящите преюдициални запитвания Съдът, сезиран от Комисията с иск за установяване на неизпълнение на задължения срещу Република Полша, по съображенията, изложени в точки 91—103 от решение от 5 юни 2023 г., Комисия/Полша (Независимост и личен живот на съдиите) (С-204/21, наричано по-нататък „решение Комисия/Полша (Независимост и личен живот на съдиите)“, EU:C:2023:442), и както следва от точка 1 от диспозитива на това решение, постановява, че като е оправомощила дисциплинарната колегия, чиято независимост и непристрастност не са гарантирани, да се произнеса по случаи, които пряко засягат статута и изпълнението на задълженията на съдиите и на помощник-съдиите, като например по искания за предоставяне на разрешение за образуване на наказателно производство срещу съдии и помощник-съдии, тази държава членка не е изпълнила задълженията си по член 19, параграф 1, втора алинея ДЕС.
- 52 В точка 101 от посоченото решение Съдът по-специално подчертава, че самата перспектива за съдиите да понесат риска спрямо тях да бъде поискано и предоставено разрешение за наказателно преследване от орган, чиято независимост и непристрастност не е гарантирана, може да засегне собствената им независимост и че същото важи и за рисковете такъв орган да вземе решение за евентуалното им отстраняване от длъжност и за намаляване на тяхното възнаграждение.

- 53 В точка 102 от същото решение Съдът е припомнил, че както вече е констатирал в точка 112 от решение от 15 юли 2021 г. Комисия/Полша (Дисциплинарен режим на съдиите), с оглед на мотивите по точки 89—110 от последното решение независимостта и безпристрастността на Дисциплинарната колегия не са гарантирани.
- 54 В случая от акта за преюдициално запитване е видно, че спорното решение, с което се разрешава образуването на наказателно производство срещу заседаващия в едноличен състав съдия, формиращ запитващата юрисдикция по дело C-615/20, а именно общ съд, който може да се произнася на основание член 19, параграф 1, втора алинея ДЕС по въпроси, отнасящи се до прилагането или тълкуването на правото на Съюза, и с което този съдия е отстранен от длъжност, като същевременно се намалява възнаграждението му, е прието на основание на националните разпоредби, за които в решение Комисия/Полша (Независимост и личен живот на съдиите) Съдът е приел, че противоречат на посочената разпоредба от правото на Съюза, тъй като предоставят компетентност за приемане на актове като това решение на орган, чиято независимост и безпристрастност не са гарантирани.
- 55 В този смисъл изводите, съдържащи се в точки 91—103 от решение Комисия/Полша (Независимост и личен живот на съдиите), които са в основата на констатацията за неизпълнение на задължения, направена в точка 1 от диспозитива на това решение, са достатъчни, за да се отговори на въпроси от първи до трети по дело C-615/20, без да е необходимо по това дело да се извършва и тълкуване на член 2 ДЕС и на член 47 от Хартата и да се разгледат останалите елементи за преценка, посочени в тези въпроси от първи до трети на запитващата юрисдикция.
- 56 В този контекст е необходимо да се припомни също, че съгласно член 260, параграф 1 ДФЕС, ако Съдът установи, че държава членка не е изпълнила задълженията си по Договорите, тази държава членка е длъжна да предприеме мерките, нужни за изпълнението на решението на Съда, което има сила на пресъдено нещо по отношение на фактическите и правните въпроси, които действително или по необходимост са разрешени с него (решение от 10 март 2022 г., *Grossmania*, C-177/20, EU:C:2022:175, т. 35 и цитираната съдебна практика).
- 57 Упражняващите законодателна власт органи на съответната държава членка са длъжни да изменят националните разпоредби, по отношение на които е постановено установяващо неизпълнение на задължения съдебно решение, и да ги приведат в съответствие с изискванията на правото на Съюза, а съдилищата на тази държава членка от своя страна трябва да осигурят спазването на това съдебно решение при изпълнението на функциите, което предполага поради силата на пресъдено нещо, с която се ползва същото, да вземат предвид, ако е необходимо, правните постановки в него, за да определят обхвата на разпоредбите от правото на Съюза, които трябва да приложат (решение от 10 март 2022 г., *Grossmania*, C-177/20, EU:C:2022:175, т. 36 и цитираната съдебна практика).
- 58 От изложеното следва, че в случая запитващата юрисдикция по дело C-615/20 трябва да изведе всички последици за главното производство от изводите в решение Комисия/Полша (Независимост и личен живот на съдиите), посочени в точки 51 и 55 от настоящото решение.

- 59 С оглед на всичко изложено на въпроси от първи до трети, поставени по дело С-615/20, следва да се отговори, че член 19, параграф 1, втора алинея ДЕС трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска национални разпоредби, които предоставят на орган, чиято независимост и безпристрастност не са гарантирани, правомощието да разрешава образуването на наказателни производства срещу съдии от общите съдилища, а в случай на издаване на такова разрешение — временно да отстранява от длъжност съответните съдии и да намалява възнаграждението им за периода на посоченото отстраняване.

По четвъртия въпрос, поставен по дело С-615/20

- 60 С четвъртия си въпрос запитващата юрисдикция по дело С-615/20 иска по същество да се установи дали член 19, параграф 1, втора алинея ДЕС, както и принципът на предимство на правото на Съюза, принципът на лоялно сътрудничество, закрепен в член 4, параграф 3 ДЕС, и принципът на правна сигурност трябва да се тълкуват в смисъл, че:
- от една страна, съдебен състав на национална юрисдикция, сезиран с дело и заседаващ в състав от един съдия, срещу когото орган, чиято независимост и безпристрастност не са гарантирани, е издал решение, с което се разрешава образуването на наказателно производство, и е разпоредил временното му отстраняване от длъжност, както и намаляването на възнаграждението му, има основание да остави без приложение такова решение, съставляващо пречка да упражни компетентността си по това дело, и
 - от друга страна, съдебните органи, компетентни да определят и променят съдебните състави на този национален съд, също са задължени да оставят без приложение това решение, съставляващо пречка за този съдебен състав да упражнява посочената компетентност.
- 61 Съгласно постоянната съдебна практика принципът на предимство на правото на Съюза утвърждава върховенството на това право над правото на държавите членки. Този принцип съответно задължава всички институции на държавите членки да осигурят пълното действие на различните норми на Съюза, като правото на държавите членки не може да накърнява признатото действие на тези различни норми на територията на посочените държави (решение от 6 октомври 2021 г., *W.Ż.* (Колегия за извънреден контрол и публични въпроси на Върховния съд — Назначаване), С-487/19, EU:C:2021:798, т. 156 и цитираната съдебна практика).
- 62 Този принцип налага по-конкретно националният съд, натоварен в рамките на своята компетентност с прилагането на разпоредбите на правото на Съюза, да гарантира пълното действие на изискванията на това право по отнесения до него спор, като при необходимост сам вземе решение да остави без приложение всяка национална уредба или практика, която противоречи на разпоредба от правото на Съюза с директен ефект, без да е необходимо да иска или да изчаква премахването на тази национална уредба или практика по законодателен или друг конституционен ред (вж. в този смисъл решение от 22 февруари 2022 г., *RS* (Действие на решенията на Конституционен съд), С-430/21, EU:C:2022:99, т. 53 и цитираната съдебна практика). Спазването на това задължение е необходимо именно за да се гарантира зачитането на равенството на държавите членки пред Договорите и е израз на принципа на лоялно сътрудничество, закрепен в член 4, параграф 3 ДЕС (вж. в този смисъл решение от 22 февруари 2022 г., *RS* (Действие на решенията на Конституционен съд), С-430/21, EU:C:2022:99, т. 55 и цитираната съдебна практика).

- 63 Съдът обаче е постановил, че член 19, параграф 1, втора алинея ДЕС, тълкуван във връзка с член 47 от Хартата, който възлага на държавите членки задължение за постигането на ясен и точен резултат, което не е съпроводено с никакво условие, по-специално по отношение на независимостта и безпристрастността на юрисдикциите, които трябва да тълкуват и прилагат правото на Съюза, и изискването тези юрисдикции да са предварително установени със закон, има такъв директен ефект, което означава да се остави без приложение всяка национална разпоредба, съдебна практика или практика, противоречаща на тези разпоредби на правото на Съюза, както са тълкувани от Съда (решение Комисия/Полша (Независимост и личен живот на съдиите), т. 78 и цитираната съдебна практика).
- 64 От постоянната съдебна практика следва също, че дори при липса на национални законодателни мерки за преустановяване на констатирано от Съда неизпълнение на задълженията националните юрисдикции са длъжни да вземат всички мерки, улесняващи постигането на пълното действие на правото на Съюза в съответствие с насоките, съдържащи се в решението за установяване на неизпълнение на задължения. Освен това съгласно принципа на лоялно сътрудничество, предвиден в член 4, параграф 3 ДЕС, националните съдилища са длъжни да отстранят незаконосъобразните последици от нарушение на правото на Съюза (вж. в този смисъл решение от 10 март 2022 г., *Grossmania*, С-177/20, EU:C:2022:175, т. 38 и 63 и цитираната съдебна практика).
- 65 За да изпълни задълженията, припомнени в точки 61—64 от настоящото решение, националната юрисдикция трябва да остави без приложение акт като спорното решение, с който в нарушение на член 19, параграф 1, втора алинея ДЕС е разпоредено отстраняване от длъжност на съдия, когато с оглед на разглежданото процесуално положение това е наложително, за да се гарантира предимството на правото на Съюза (вж. в този смисъл решение от 6 октомври 2021 г., *W.Ż.* (Колегия за извънреден контрол и публични въпроси на Върховния съд — Назначаване), С-487/19, EU:C:2021:798, т. 159 и 161).
- 66 Тъй като окончателната преценка на фактите, както и прилагането и тълкуването на националното право са единствено от нейна компетентност, запитващата юрисдикция е тази, която в производството по член 267 ДФЕС следва в крайна сметка да определи конкретните последици за главното производство по дело С-615/20 от прилагането на припомнения в предходната точка принцип. В постоянната си практика Съдът приема, че въз основа на материалите по делото би могъл все пак да предостави на тази юрисдикция полезни за целта насоки за тълкуване на правото на Съюза (вж. в този смисъл решение от 2 март 2021 г., *А.В. и др.* (Назначаване на съдиите във Върховния съд — Жалби), С-824/18, EU:C:2021:153, т. 96 и цитираната съдебна практика).
- 67 В това отношение в проведеното пред Съда заседание полското правителство се позовава на приемането на *Ustawa o zmianie ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw* (Закон за изменение на Закона за Върховния съд и някои други закони) от 9 юни 2022 г. (*Dz. U.*, 2022 г., позиция 1259), в сила от 15 юли 2022 г. Съгласно предоставените от това правителство разяснения с посочения нов закон по-специално е разпусната Дисциплинарната колегия и са въведени преходни правила, съгласно които всеки съдия, спрямо когото е прието решение на тази колегия, разрешаващо образуването на наказателно производство, вече разполага с възможност да поиска преразглеждане на преписката от нова колегия, създадена в рамките на *Sąd Najwyższy* (Върховен съд) със същия закон, като в този случай същата колегия трябва да се произнесе по такова искане в максимален срок до дванадесет месеца.

- 68 Според полското правителство този нов способ за защита предоставя на запитващия съд по дело С-615/20 възможност да иска отмяна на спорното решение и да не го приложи в случая. Всъщност самият Съд подчертал в точка 161 от решение от 6 октомври 2021 г., *W.Ż.* (Колегия за извънреден контрол и публични въпроси на Върховния съд — Назначаване) (С-487/19, EU:C:2021:798), че този вид мерки са обосновани само доколкото с оглед на разглежданото процесуално положение са наложителни, за да се гарантира предимството на правото на Съюза.
- 69 От така предоставените от полското правителство обяснения обаче не следва, че спорното решение е престанало да поражда правни последици поради влизането в сила на закона от 9 юни 2022 г., посочен в точка 67 от настоящото решение, и следователно че е отпаднала пречката да продължи разглеждането на главното производство от запитващата юрисдикция по дело С-615/20 в настоящия ѝ състав. Що се отнася до обстоятелството, че съответният съдия вече разполага с възможността да поиска преразглеждане на спорното решение пред новосъздаден орган, който трябва да се произнесе в максимален срок до една година, то също не изглежда — освен ако запитващата юрисдикция не установи друго при окончателната проверка, която следва да извърши — от естество да гарантира, че посочената пречка може незабавно да бъде премахната по инициатива на съдебните органи, компетентни да определят и променят съдебните състави на националния съд, при условия, които могат да осигурят спазването на принципа на предимство на правото на Съюза.
- 70 Накрая, когато акт като спорното решение е приет от орган, който не е независим и непристрастен съд по смисъла на правото на Съюза, съображения, изведени от принципа на правна сигурност или свързани с твърдяна сила на пресъдено нещо на този акт, не биха могли да послужат като основание да се попречи на запитващата юрисдикция и на съдебните органи, компетентни да определят и променят съдебните състави на националния съд, да оставят този акт без приложение (вж. в този смисъл решение от 6 октомври 2021 г., *W.Ż.* (Колегия за извънреден контрол и публични въпроси на Върховния съд — Назначаване) (С-487/19, EU:C:2021:798, т. 160).
- 71 В това отношение е важно по-специално да се отбележи, че запитващата юрисдикция е спряла главното производство по дело С-615/20 до постановяване на настоящото решение. В този контекст възобновяването на разглеждането на това производство от състава от един съдия на запитващата юрисдикция на това особено сложно производство по-конкретно от напредналия етап, на който то се намира, а *prigot* не би могло да наруши правната сигурност. Напротив, така по това производство би се постановило решение, съответстващо, от една страна, на изискванията по член 19, параграф 1, втора алинея ДЕС, а от друга страна, на правото на съответните правни субекти на справедлив съдебен процес в разумен срок.
- 72 При тези условия запитващата юрисдикция по дело С-615/20 има основание да остави без приложение спорното решение и да възобнови разглеждането на главното производство в същия състав, а органите, компетентни да определят и променят съдебните ѝ състави, не биха могли да я спрат.

73 С оглед на изложеното на четвъртия въпрос по дело С-615/20 следва да се отговори, че член 19, параграф 1, втора алинея ДЕС, принципът на предимство на правото на Съюза и принципът на лоялно сътрудничество, закрепен в член 4, параграф 3 ДЕС, трябва да се тълкуват в смисъл, че:

- от една страна, съдебен състав от национална юрисдикция — който е сезиран с дадено дело и е в състав от един съдия, срещу когото орган, чиято независимост и непристрастност не са гарантирани, е издал решение, с което се разрешава образуването на наказателно производство срещу този съдия и е разпоредил временното му отстраняване от длъжност, както и намаляването на възнаграждението му — има основание да остави без приложение такова решение, съставляващо пречка да упражнява своята компетентност по това дело, и
- от друга страна, съдебните органи, компетентни да определят и променят съдебните състави на този национален съд, също са задължени да оставят без приложение това решение, съставляващо пречка за този съдебен състав да упражни посочената компетентност.

По първия и третия въпрос, както и по първата част от четвъртия въпрос по дело С-671/20

74 С първия и третия си въпрос, както и с първата част от четвъртия въпрос, отнасяща се до условията за назначаване на членовете на Дисциплинарната колегия, които следва да се разгледат заедно, запитващата юрисдикция по дело С-671/20 иска по същество да се установи дали член 19, параграф 1, втора алинея ДЕС и принципите на предимство на правото на Съюза, на лоялно сътрудничество и на правна сигурност трябва да се тълкуват в смисъл, че:

- от една страна, съдебен състав на национален съд, на който е преразпределено дело, разглеждано до този момент на друг съдебен състав на този съд вследствие на решение, прието от орган, чиято независимост и непристрастност не са гарантирани и който е приел решение, с което се разрешава образуването на наказателно производство срещу съдията, формиращ последния едноличен съдебен състав, и е разпоредил отстраняването от длъжност и намаляването на възнаграждението му, трябва да остави без приложение това решение и да не разглежда делото, и,
- от друга страна, в такъв случай, компетентните да определят и променят съдебните състави на този национален съд съдебни органи са длъжни да преразпределят същото дело на първоначално определения за разглеждането му съдебен състав.

75 От акта за преюдициално запитване по дело С-671/20 е видно, че след приемането на спорното решение, с което се разрешава образуването на наказателно производство срещу съдия І. Т. и се разпорежда временното му отстраняване от длъжност, председателят на Sąd Okręgowy w Warszawie (Окръжен съд Варшава), действащ на основание член 47b, параграфи 1 и 3 от Закона за общите съдилища, приема определение, с което възлага на председателя на отделението, в което заседава съдия І. Т., да преразпредели разпределения на този съдия дела, с изключение на делото, по което посоченият съдия сезира Съда с преюдициалното запитване по дело С-615/20. Впоследствие този

председател на отделение приема определение за преразпределяне на делото в главното производство на друг съдебен състав, а именно запитващата юрисдикция по дело С-671/20, чрез предвидения за целта информационен инструмент.

- 76 Видно от съображенията, изложени в подкрепа на отговора на четвъртия въпрос по дело С-615/20, директният ефект на член 19, параграф 1, втора алинея ДЕС означава националните юрисдикции да оставят без приложение решение, водещо в нарушение на посочената разпорежба до отстраняването на съдия, когато с оглед на разглежданото процесуално положение това е наложително, за да се гарантира предимството на правото на Съюза.
- 77 За да се гарантира ефективността на член 19, параграф 1, втора алинея ДЕС, това задължение се носи по-специално от съдебния състав, на който делото е било преразпределено поради такова решение, като вследствие на това посоченият съдебен състав е длъжен да не разглежда делото (вж. в този смисъл решение от 22 март 2022 г., Prokurator Generalny и др. (Дисциплинарна колегия на Върховния съд — Назначаване) (С-508/19, EU:C:2022:201, т. 74). Това задължение се носи и от органите, които са компетентни да определят и променят съдебните състави на националната юрисдикция и които трябва следователно да преразпределят делото на първоначално разглеждали го съдебен състав.
- 78 В случая по мотивите, посочени в точка 70 от настоящото решение, съображения, изведени от принципа на правна сигурност или свързани с твърдяна сила на пресъдено нещо на въпросното решение, не биха могли да се приемат за основателни.
- 79 В това отношение е важно да се отбележи, че видно от акта за преюдициално запитване по дело С-671/20, и за разлика от други дела, разпределени на съдия I. Т., които междуременно също са били преразпределени на други съдебни състави, но чието разглеждане е продължило и дори евентуално приключило с постановяване на решение от тези нови състави, главното производство по посоченото дело е спряно до постановяване на настоящото решение. При тези обстоятелства възобновяването на това производство от съдия I. Т., изглежда, може да позволи, независимо от забавянето, причинено от спорното решение, посоченото производство да завърши с решение, което да отговаря едновременно на изискванията, произтичащи от член 19, параграф 1, втора алинея ДЕС, и на изискванията, произтичащи от правото на съответния правен субект на справедлив съдебен процес.
- 80 С оглед на изложеното на първия и третия въпрос, както и на първата част от четвъртия въпрос по дело С-671/20 следва да се отговори, че член 19, параграф 1, втора алинея ДЕС, принципът на предимство на правото на Съюза и принципът на лоялно сътрудничество трябва да се тълкуват в смисъл, че:
- от една страна, съдебен състав на национална юрисдикция, който — поради това че му е преразпределено дело, разглеждано до този момент от друг съдебен състав на този съд вследствие на решение, прието от орган, чиято независимост и безпристрастност не са гарантирани и който е приел решение, с което се разрешава образуването на наказателно производство срещу съдията, формиращ последния едноличен съдебен състав, и е разпоредил отстраняване от длъжност и намаляване на възнаграждението му — е спрял разглеждането на това дело до постановяване на преюдициално решение от Съда, трябва да остави без приложение спорното решение и да не разглежда делото, и

- от друга страна, в такъв случай, компетентните да определят и променят съдебните състави на тази национална юрисдикция съдебни органи са длъжни да преразпределят същото дело на първоначално определения за разглеждането му съдебен състав.

По втория въпрос и по втората част от четвъртия въпрос, поставени по С-671/20

- 81 С втория си въпрос, както и с втората, отнасяща се до условията за назначаване на членовете на Trybunał Konstytucyjny (Конституционен съд) част от четвъртия въпрос, които следва да се разгледат заедно, запитващата юрисдикция по дело С-671/20 иска по същество да се установи дали член 19, параграф 1, втора алинея ДЕС и принципите на предимство на правото на Съюза и на лоялно сътрудничество трябва да се тълкуват в смисъл, че не допускат:
- от една страна, национални разпоредби, които забраняват на национална юрисдикция, под страх от дисциплинарни наказания на съдиите ѝ, да се произнесе по обвързващата сила на акт — приет от орган, чиято независимост и безпристрастност не са гарантирани и който е разрешил образуването на наказателно производство срещу съдия, като е разпоредил и временното му отстраняване от длъжност и намаляване на възнаграждението му — както и евентуално да остави без приложение този акт, и
 - от друга страна, практика на конституционен съд, съгласно която актовете за назначаване на съдии не подлежат на съдебен контрол, доколкото тази практика би могла да възпрепятства извършването на такава преценка.
- 82 Що се отнася, на първо място, до националните разпоредби, на които се позовава запитващата юрисдикция по дело С-671/20, следва да се отбележи, че разпоредбите на член 42, параграфи 1 и 2 от Закона за общите съдилища предвиждат по-специално забрана за посочените съдилища да оспорват легитимността на съдилищата, на конституционните органи на държавата или на контролните и правозащитни органи или да преценяват законосъобразността на назначаването на съдия или на правомощието му да упражнява правораздавателни функции. Що се отнася до разпоредбите на член 107, параграф 1, точка 3 от същия закон, те въздигат в дисциплинарно нарушение, по-специално, всеки акт на съдиите от общите съдилища, който поставя под въпрос наличието на служебно правоотношение на съдия.
- 83 Както обаче следва от разясненията ѝ, запитващата юрисдикция счита, че посочените национални разпоредби могат да ѝ попречат да се произнесе по липсата на обвързваща сила на акт като спорното решение, въпреки че е длъжна да направи това предвид отговорите на Съда на другите ѝ въпроси, и ако е необходимо, да не го приложи. Всъщност според запитващата юрисдикция по този начин тя трябва да оспори легитимността на съдебен орган, а именно на Дисциплинарната колегия, и сериозно да засегне функционирането ѝ. При разглеждането на обвързващата сила на спорното решение запитващата юрисдикция трябвало да прецени законосъобразността на назначаването на съдиите от посочения съдебен състав и на правомощието да упражняват правораздавателни функции, както и да се произнесе по наличието на служебни правоотношения на съдиите.
- 84 В това отношение от отговора, даден на първия и третия въпрос, както и на първата част от четвъртия въпрос по дело С-671/20, следва, че националните юрисдикции, които трябва да изпълнят решение, налагащо в нарушение на член 19, параграф 1, втора алинея ДЕС

отстраняване от длъжност на съдия, трябва да оставят без приложение такова решение, когато с оглед на разглежданото процесуално положение това е наложително, за да се гарантира предимството на правото на правото на Съюза.

- 85 При това положение упражняването от национален съд на възложените му с Договорите правомощия и изпълнението от негова страна на произтичащите от тях задължения, като привежда в действие разпоредби като член 19, параграф 1, втора алинея ДЕС, по дефиниция не може нито да му бъде забранено, нито да бъде въздигнато в дисциплинарно нарушение по отношение на съдиите, заседаващи в такъв съд (вж. в този смисъл решение Комисия/Полша (Независимост и личен живот на съдиите), т. 132).
- 86 Така в решение Комисия/Полша (Независимост и личен живот на съдиите) Съдът постановява, по съображенията, изложени в точки 198—219 от това решение, и както следва от точка 3 от неговия диспозитив, че като е приел и оставил в сила член 42а, параграфи 1 и 2 от Закона за общите съдилища, забраняващ на всяка национална юрисдикция да проверява дали са спазени изискванията, произтичащи от правото на Съюза относно гаранцията за независим и безпристрастен съд, предварително създаден със закон, Република Полша не е изпълнила задълженията си по член 19, параграф 1, втора алинея ДЕС във връзка с член 47 от Хартата, както и по силата на принципа на предимство на правото на Съюза.
- 87 В същото решение по съображенията, изложени в точки 125—163 от него, и както следва от точка 2 от диспозитива на същото, Съдът постановява също, че като е приела и оставила в сила член 107, параграф 1, точки 2 и 3 от Закона за общите съдилища, който позволява да се квалифицира като дисциплинарно нарушение проверката за спазването на изискванията на Съюза за независим и безпристрастен съд, предварително създаден със закон, Република Полша по-специално не е изпълнила задълженията си по член 19, параграф 1, втора алинея ДЕС във връзка с член 47 от Хартата.
- 88 В точки 56, 58 и 61—64 от настоящото решение обаче вече бе припомнено, че предвид задължителната сила на решенията, с които Съдът установява такова неизпълнение на задължения, директния ефект, с който се ползва член 19, параграф 1, втора алинея ДЕС, и принципа на предимство на правото на Съюза националните юрисдикции, а следователно по-специално и запитващата юрисдикция по дело С-671/20 са длъжни по делата, с които са сезирани, да оставят без приложение националните разпоредби, за които е постановено, че противоречат на посочената разпоредба от правото на Съюза. От това следва, че съответните национални разпоредби, и по-специално разглежданите забрани, които те налагат на общите съдилища, не могат да попречат на запитващата юрисдикция да изследва обвързващата сила на спорното решение и да го остави без приложение, както е длъжна да направи.
- 89 Що се отнася, на второ място, до практиката на Trybunał Konstytucyjny (Конституционен съд), на която се позовава запитващата юрисдикция, от предоставените от последната разяснения е видно, че според нея тази съдебна практика също би могла да възпрепятства възможността ѝ да разгледа условията, при които са извършени назначенията на членовете на Дисциплинарната колегия, за да се увери, че този орган е независим и безпристрастен, и евентуално да направи извод за невъзможността спорното решение да бъде приложено.

- 90 В това отношение и без да е необходимо да се разглежда втората част от четвъртия въпрос, отнасяща се до условията за назначаване на членовете на този конституционен съд, достатъчно е да се припомни, че с оглед на директния ефект, с който се ползва член 19, параграф 1, втора алинея ДЕС, принципът на предимство на правото на Съюза задължава националните юрисдикции да оставят без приложение всяка национална съдебна практика, която противоречи на посочената разпоредаба от правото на Съюза, така както е тълкувана от Съда (вж. в този смисъл решение Комисия/Полша (Независимост и личен живот на съдиите) т. 78 и цитираната съдебна практика).
- 91 Освен това следва да се припомни, че ако вследствие на решения на Съда национална юрисдикция приеме, че практиката на конституционен съд противоречи на правото на Съюза, фактът, че такава национална юрисдикция оставя без приложение посочената конституционна съдебна практика в съответствие с принципа на предимство на това право, не може да ангажира нейната дисциплинарна отговорност (решение Комисия/Полша (Независимост и личен живот на съдиите), т. 151 и цитираната съдебна практика).
- 92 Запитващата юрисдикция по дело С-671/20 трябва следователно да остави без приложение националните разпоредби, посочени в точки 86 и 87 от настоящото решение, както и практиката на Trybunał Konstytucyjny (Конституционен съд), посочена в точка 89 от същото решение, доколкото посочените разпоредби и съдебна практика биха могли да попречат на тази запитваща юрисдикция да не приложи спорното решение и вследствие на това да не се произнася по делото в главното производство.
- 93 С оглед на изложените съображения на втория въпрос по дело С-671/20 следва да се отговори, че член 19, параграф 1, втора алинея ДЕС, принципът на предимство на правото на Съюза и принципът на лоялно сътрудничество трябва да се тълкуват в смисъл, че не допускат:
- от една страна, национални разпоредби, които забраняват на национална юрисдикция, под страх от дисциплинарни наказания, наложени на съдиите ѝ, да се произнесе по обвързващата сила на акт — приет от орган, чиято независимост и безпристрастност не са гарантирани и който е разрешил образуването на наказателно производство срещу съдия, като е разпоредил и отстраняването му от длъжност и намаляването на възнаграждението му — както и евентуално да остави без приложение този акт, и
 - от друга страна, практика на конституционен съд, съгласно която актовете за назначаване на съдии не подлежат на съдебен контрол, доколкото тази практика би могла да възпрепятства извършването на такава преценка.

По съдебните разноски

- 94 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (голям състав) реши:

- 1) Член 19, параграф 1, втора алинея ДЕС трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска национални разпоредби, които предоставят на орган, чиято независимост и непристрастност не са гарантирани, правомощието да разрешава образуването на наказателни производства срещу съдии от общите съдилища, а в случай на издаване на такова разрешение — временно да отстранява от длъжност съответните съдии и да намалява възнаграждението им за периода на посоченото отстраняване.
- 2) Член 19, параграф 1, втора алинея ДЕС, принципът на предимство на правото на Съюза и принципът на лоялно сътрудничество, закрепен в член 4, параграф 3 ДЕС, трябва да се тълкуват в смисъл, че:
 - от една страна, съдебен състав на национална юрисдикция — който е сезиран с дадено дело и е в състав от един съдия, срещу когото орган, чиято независимост и непристрастност не са гарантирани, е издал решение, с което е разрешил образуването на наказателно производство срещу този съдия и е разпоредил временното му отстраняване от длъжност, както и намаляването на възнаграждението му — има основание да остави без приложение такова решение, съставляващо пречка да упражни компетентността си по това дело, и
 - от друга страна, съдебните органи, компетентни да определят и променят съдебните състави на този национален съд, също са задължени да оставят без приложение това решение, съставляващо пречка за този съдебен състав да упражни посочената компетентност.
- 3) Член 19, параграф 1, втора алинея ДЕС, принципът на предимство на правото на Съюза и принципът на лоялно сътрудничество трябва да се тълкуват в смисъл, че:
 - от една страна, съдебен състав на национална юрисдикция, който — поради това че му е преразпределено дело, разглеждано до този момент от друг съдебен състав на тази юрисдикция вследствие на решение, прието от орган, чиято независимост и непристрастност не са гарантирани и който е приел решение, с което се разрешава образуването на наказателно производство срещу съдията, формиращ последния едноличен съдебен състав, и е разпоредил отстраняване от длъжност и намаляване на възнаграждението му — е спрял разглеждането на това дело до постановяване на преюдициално решение от Съда, трябва да остави без приложение спорното решение и да не разглежда делото, и
 - от друга страна, в такъв случай компетентните да определят и променят съдебните състави на този национален съд съдебни органи са длъжни да преразпределят същото дело на първоначално определения за разглеждането му съдебен състав.
- 4) Член 19, параграф 1, втора алинея ДЕС, принципът на предимство на правото на Съюза и принципът на лоялно сътрудничество трябва да се тълкуват в смисъл, че:
 - от една страна, не допускат национални разпоредби, които забраняват на национална юрисдикция, под страх от дисциплинарни наказания на съдиите ѝ,

да се произнесе по обвързващата сила на акт — приет от орган, чиято независимост и безпристрастност не са гарантирани и който е разрешил образуването на наказателно производство срещу съдия, като е разпоредил и временното му отстраняване от длъжност и намаляването на възнаграждението му — както и евентуално да остави без приложение този акт, и

- **от друга страна, не допускат практика на конституционен съд, съгласно която актовете за назначаване на съдии не подлежат на съдебен контрол, доколкото тази практика би могла да възпрепятства извършването на такава преценка.**

Подписи